

RZECZPOSPOLITA POLSKA

MINISTER FINANSÓW

PT10/0602/392-2/SCP/2010/BMI9-9433

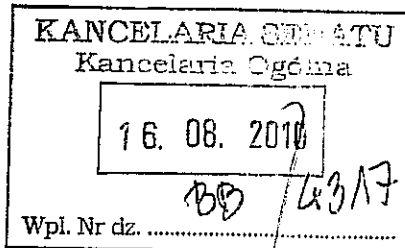
Warszawa, 13 sierpnia 2010 roku

GABINET MARSZAŁKA SENATU

wpłynęło dn. 16. 08. 2010

nr. 4217 podpis. *Borusewicz*

SEKRETARIAT
Biuro Prac Senackich
wpłynęło dn. 17. 08. 2010
nr. 6264 podpis. *B*

Pan
Bogdan Borusewicz
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

Ustosunkowując się do przesłanego przy piśmie z dnia 13 lipca 2010 r., nr BPS/DSK-043-2876/10, oświadczenia senatora Grzegorza Wojciechowskiego, złożonego podczas 59 posiedzenia Senatu RP w dniu 8 lipca 2010 r., w sprawie firm transportowych z województwa łódzkiego, uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

I

Sprawa firm transportowych z województwa łódzkiego jest mi oczywiście znana. Jak Pan Senator zauważył w swoim oświadczeniu, kwestia ta była przedmiotem wielu wystąpień do Ministra Finansów, w tym posłów, Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Stowarzyszenia Transportowców Ziemi Łódzkiej, na które to wystąpienia, po dokładnym zapoznaniu się ze sprawą - udzieliłem już odpowiedzi.

II-V

Obszar obrotu paliwami stwarza poważne wyzwania dla zapewnienia prawidłowości funkcjonowania systemu podatkowego i zabezpieczenia interesu Skarbu Państwa. Pozostaje w związku z tym w sferze szczególnego zainteresowania zarówno organów podatkowych, jak i organów kontroli skarbowej. Dlatego też od kilku lat kontrola podmiotów dokonujących

obrotu paliwami płynnymi stanowi priorytetowe zadanie dla wszystkich organów podatkowych oraz wszystkich organów kontroli skarbowej, które w związku z tym prowadzą systematyczne działania w zakresie wykrywania nieprawidłowości w tym obszarze, przeprowadzając czynności sprawdzające, kontrole podatkowe, postępowania podatkowe oraz postępowania kontrolne, zgodnie z przysługującymi kompetencjami. Podnieść trzeba, że organy te działają na podstawie i w granicach prawa, w związku z czym czynności tych nie można nazwać działaniami represyjnymi wobec przedsiębiorców, zwłaszcza że, jak już wspomniano, działania te wobec firm dokonujących zakupu paliwa prowadzone są przez urzędy skarbowe oraz urzędy kontroli skarbowej w całym kraju, a nie tylko wobec firm transportowych województwa łódzkiego.

Podkreślić należy, że postępowania kontrolne nie zawsze muszą kończyć się stwierdzeniem naruszenia prawa. Posiadane przeze mnie informacje wskazują jednak, że w wyniku czynności wykonanych wobec wskazanych firm stwierdzone zostały nieprawidłowości w rozliczaniu podatku od towarów i usług, podatku akcyzowego i podatku dochodowego, skutkujące znacznymi uszczupleniami w tych podatkach.

Część przedsiębiorców złożyła skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Łodzi, przy czym, co należy szczególnie podkreślić, Sąd ten w wielu rozpatrzonych dotychczas sprawach przyznał rację organom podatkowym – oddalając skargę podatnika.

W świetle powyższych wyjaśnień, za nieuzasadnione należy uznać przypisanie przez Pana Senatora w złożonym oświadczeniu – represyjnego charakteru - działaniom organów podatkowych, jak również stwierdzenie, że przedsiębiorcom nie wykazano, ani nawet nie zarzucono żadnych nadużyć. Takie stanowisko nie znajduje uzasadnienia także w świetle wyroków wydanych przez sądy administracyjne.

Ponadto wyrażam opinię, że przedmiotowe działania organów podatkowych oraz organów kontroli skarbowej nie pozostają w sprzeczności z zasadą wolności gospodarczej.

Zauważenia wymaga, że konstytucyjna zasada wolności gospodarczej (art. 20 Konstytucji RP) nie ma charakteru bezwzględnego i nie oznacza możliwości dowolnego zachowania przedsiębiorców w sferze prowadzonej działalności gospodarczej, w tym działań niezgodnych z obowiązującymi przepisami prawa podatkowego. Zgodnie bowiem z postanowieniem art. 22 Konstytucji zasada ta może zostać ograniczona w drodze ustawy ze względu na ważny interes publiczny.

W wyroku z dnia 26 kwietnia 1995 r., sygn. K 11/94 Trybunał Konstytucyjny wskazując na właściwe rozumienie ww. zasady stwierdził: „Swoboda działalności gospodarczej (...) nie

ma charakteru absolutnego – tak, jak i inne konstytucyjne prawa i wolności jednostki może być poddawana przez ustawodawcę pewnym ograniczeniom. (...) Trybunał Konstytucyjny uważa za oczywiste, że działalność gospodarcza - ze względu na jej charakter, a zwłaszcza na bliski związek zarówno z interesami innych osób, jak i interesem publicznym, może podlegać różnego rodzaju ograniczeniom w stopniu większym niż prawa i wolności o charakterze osobistym bądź politycznym. Istnieje w szczególności legitymowany interes państwa w stworzeniu takich ram prawnych obrotu gospodarczego, by zminimalizować przypadki nierzetelności tak w stosunkach między podmiotami gospodarczymi, jak i w wykonywaniu przez te podmioty swych obowiązków publicznych, m.in. obowiązku podatkowego."

Na podstawie art. 84 Konstytucji RP każdy jest obowiązany do ponoszenia ciężarów i świadczeń publicznych, w tym podatków, określonych w ustawie.

Sprawdzanie czy podatnicy wywiązują się z obowiązków wynikających z przepisów prawa podatkowego jest ustawowym uprawnieniem a zarazem obowiązkiem organów podatkowych oraz organów kontroli skarbowej. Konsekwencją stwierdzenia niewypełnienia tych obowiązków, albo wypełniania ich w sposób nieprawidłowy, w każdym przypadku będzie określenie właściwych kwot należności podatkowych (ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa - t.j.: Dz. U. z 2005 r. Nr 8, poz. 60, z późn. zm., ustawa z dnia 28 września 1991 r. o kontroli skarbowej – t.j.: Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 65, z późn. zm.).

Także polityka przyjazna wobec przedsiębiorców nie zakłada tolerancji dla działań sprzecznych z przepisami prawa, jak również nie stanowi uzasadnienia do obciążenia Skarbu Państwa konsekwencjami ewentualnych nadużyć.

W kontekście powyższego stwierdzić należy, że podejmowanie przedmiotowych działań wobec przedsiębiorców z woj. łódzkiego, stanowiących realizację wynikających z przepisów prawa uprawnień i obowiązków tych organów, nie pozostaje w sprzeczności z wolnością gospodarczą, jak również polityką przyjazną wobec przedsiębiorców, które to zasady nie mają na celu wyeliminowania możliwości kontroli tej działalności pod względem jej zgodności z prawem, czy też usprawiedliwiania zachowań podatników niezgodnych z przepisami obowiązującego prawa podatkowego.

Zauważam ponadto, że prowadzenie działalności gospodarczej wiąże się generalnie z ryzykiem gospodarczym obciążającym co do zasady podmiot ją prowadzący i bezpodstawne byłoby przerzucenie tej odpowiedzialności z przedsiębiorcy na państwo.

Odnosnie okresów rozliczeniowych, które mogą być objęte ww. działaniami organów podatkowych oraz organów kontroli skarbowej, uprzejmie informuję, że zgodnie z obowiązującym uregulowaniem art. 70 § 1 ustawy - Ordynacja podatkowa przyjęto zasadę, że zobowiązanie podatkowe przedawnia się z upływem 5 lat, licząc od końca roku kalendarzowego, w którym upłynął termin płatności podatku. Istotą instytucji przedawnienia uregulowaną w tym artykule jest, że na skutek upływu czasu zobowiązanie podatkowe wygasa z mocy prawa (art. 59 § 1 pkt 9 Ordynacji podatkowej) i wówczas organ podatkowy nie może skutecznie domagać się od podatnika jego zapłaty.

Termin przedawnienia może ulec przedłużeniu w wyniku wystąpienia okoliczności skutkujących zawieszeniem lub przerwą jego biegu. Nie przedawniają się zobowiązania podatkowe zabezpieczone hipoteką lub zastawem skarbowym (art. 70 § 8 Ordynacji podatkowej), jednakże zobowiązania te po upływie terminu przedawnienia mogą być egzekwowane tylko z przedmiotu hipoteki lub zastawu.

Zatem organ podatkowy (organ kontroli skarbowej) zasadniczo jest uprawniony do wydania decyzji wymiarowej do upływu ww. terminu przedawnienia.

Dodatkowo chciałbym wyjaśnić, że zgodnie z art. 127 ustawy - Ordynacja podatkowa postępowanie podatkowe jest dwuinstancyjne. Realizacją powyższej zasady ogólnej jest przepis art. 220 § 1 Ordynacji podatkowej stanowiący, iż od decyzji organu podatkowego wydanej w pierwszej instancji służy stronie odwołanie. Organem podatkowym pierwszej instancji jest, stosownie do swojej właściwości, naczelnik urzędu skarbowego (art. 13 § 1 pkt 1 ustawy – Ordynacja podatkowa). Organem podatkowym wyższego stopnia, właściwym do rozpatrzenia odwołania od decyzji naczelnika urzędu skarbowego jest dyrektor izby skarbowej (art. 13 § 1 pkt 2 lit. a w związku z art. 220 § 2 Ordynacji podatkowej). Od wydanej w pierwszej instancji decyzji dyrektora urzędu kontroli skarbowej służy odwołanie do właściwego dyrektora izby skarbowej (art. 26 ustawy o kontroli skarbowej).

Ingerencja w postępowania podatkowe (postępowania kontrolne) prowadzone wobec przedsiębiorców z woj. łódzkiego świadczących usługi transportowe, skutkowałaby naruszeniem ww. zasady dwuinstancyjności postępowania podatkowego. Działanie takie byłoby także sprzeczne z zasadą równości względem innych podatników będących w jednakowej sytuacji prawnej, a przede wszystkim dawałoby podstawy do stwierdzenia nieważności wydanych w tych postępowaniach decyzji podatkowych.

Z powyższych przyczyn Minister Finansów nie jest uprawniony do wywierania wpływu na czynności organów podatkowych podejmowane w toku trwających postępowań podatkowych i pozbawiania ich w ten sposób samodzielności w orzekaniu.

Nie ma również podstaw do priorytetowego traktowania przedsiębiorców z woj. łódzkiego, czyli do różnego traktowania przedsiębiorców w zależności od ich lokalizacji, znajdujących się w takiej samej sytuacji prawnej.

VI

Zgodnie z art. 67a ustawy - Ordynacja podatkowa organ podatkowy, na wniosek podatnika, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym może:

- 1) odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty;
- 2) odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki określone w decyzji, o której mowa w art. 53a;
- 3) umorzyć w całości lub w części zaległości podatkowe, odsetki za zwłokę lub opłatę prolongacyjną.

Umorzenie zaległości podatkowej powoduje również umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej została umorzona zaległość podatkowa (art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej).

Organem właściwym do podejmowania decyzji w sprawie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych z tytułu podatków stanowiących dochód budżetu państwa, jest stosownie do § 15 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 22 sierpnia 2005 r. w sprawie właściwości organów podatkowych (Dz. U. Nr 165, poz. 1371, z późn. zm.) właściwy organ podatkowy pierwszej instancji.

Podatnicy prowadzący działalność gospodarczą mogą korzystać z ulg w spłacie zobowiązań podatkowych, jeżeli spełniają warunki wynikające z treści art. 67b ustawy - Ordynacja podatkowa, a mianowicie:

- 1) ulgi te nie stanowią pomocy publicznej,
- 2) ulgi te stanowią pomoc de minimis – w zakresie i na zasadach określonych w bezpośrednio obowiązujących aktach prawa wspólnotowego dotyczących pomocy w ramach zasady de minimis,
- 3) ulgi stanowią pomoc publiczną udzieloną na cele wymienione enumeratywnie w art. 67b § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej, np. restrukturyzację, ochronę środowiska. Udzielanie ulg w spłacie zobowiązań podatkowych podatnikom będącym przedsiębiorcami odbywa się zatem zgodnie z procedurami określonymi w Ordynacji

podatkowej, jak również przy zachowaniu przepisów ustawy z dnia 30 kwietnia 2004 r. o postępowaniu w sprawach dotyczących pomocy publicznej (Dz. U. z 2007 r. Nr 59, poz. 404, z późn. zm.).

Jednocześnie podkreślenia wymaga, że rozstrzygnięcie w sprawach ulg w spłacie zobowiązań podatkowych następuje każdorazowo z uwzględnieniem konkretnych okoliczności występujących w danej sprawie.

Natomiast Minister Finansów nie ma kompetencji do udzielania ulg w spłacie zobowiązań podatkowych w indywidualnych sprawach.

Z poważaniem

Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Maciej Grabowski
Maciej Grabowski